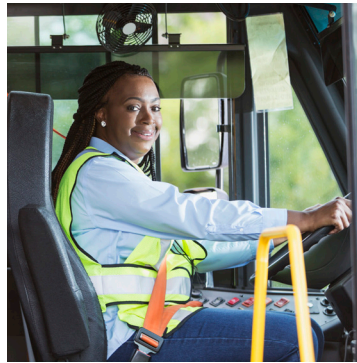

STERKERE SAMMEN

Få slutt på vold mot
kvinner i transport

VEILEDNING

for sosiale partnere på bedrifts- og sektornivå

Europeiske transportarbeiders forbund fører en kampanje for å få slutt på vold mot kvinner som ledd i sin Fair Transport Europe Campaign

EUROPEAN TRANSPORT
WORKERS' FEDERATION
www.etf-europe.org

Alle kvinner har rett til å jobbe under forhold fri for vold, uavhengig av ansettelsesstatus – enten de er arbeider, lærlinger, vikarer, kandidater som intervjues til en stilling. I den mannsdominerte transportsektoren er kvinner ofte utsatt for omfattende kjønnsbasert vold og trakassering, både fra kunder, kolleger og ledere.

Likhet mellom kjønnene, der kvinner behandles og verdsettes likt, har anstendig arbeid, gode ansettelsesforhold og med arbeidsstyrke som er balansert mellom kjønnene, er viktige forholdsregler for trygge, sunne og verdige arbeidsplasser. Bedre trygghet og sikkerhet for kvinnelige transportarbeidere er en viktig del av levering av transporttjenester av god kvalitet, fri for vold, til nytte for alle passasjerer og kunder, spesielt kvinnelige passasjerer og kunder.

Denne veiledningen for sosiale partnere på bedrifts- og sektornivå trekker på funnene i EFTs undersøkelse fra 2017 om vold mot kvinnelige transportarbeidere i Europa,¹ der man fant at vold mot kvinner forekommer regelmessig i transportsektoren, ofte med destruktiv effekt på kvinners helse og velvære og motivasjon til å fortsette å jobbe i transportsektoren.

“Verbale angrep... seksuell tilnærming og lignende. Berøring av baken og bryster, trusler fra overordnede hvis jeg klager [blir jeg fortalt]: ‘En kvinne må kunne takle sånt når hun jobber i et yrke som har vært forbeholdt menn.’”

— Jernbanearbeider

“Det verste er at de ikke engang mener de oppfører seg upassende.”

— Arbeider i sivil luftsfart

“Jeg føler meg verre. Jeg sover dårligere. Jeg er blitt redd. Jeg har ikke lenger energien jeg hadde før den seksuelle trakasseringen... og den konstante trakasseringen fra passasjerer bryter en ned. Den overveldende mangelen på støtte fra arbeidsgiverne gjør det av og til svært tungt.”

— Bussjåfør

1 Se separat oppsummering og supplerende rapporter som ETF publiserte på engelsk i 2017: *Violence Against Women at Work in Transport* (Vold mot kvinnelige arbeidere i transportsektor): Sammendragsrapport: www.etf-europe.org/wp-content/uploads/2018/09/ETF-summary-report-VAW-at-work-in-transport_EN.pdf. Supplerende rapport: www.etf-europe.org/resource/violence-against-women-at-work-in-transport-supplementary-report/

Hva er vold mot kvinner?

Vold mot kvinner inkluderer verbal, ikke-verbal, fysisk og andre former for seksuell trakassering, stalking og seksuell mishandling. Det inkluderer også trakassering gjennom teknologi under arbeidstiden og utenfor arbeidstiden – med tekstmelding, e-post, sosiale medier, osv.

Den mest fremtredende formen for vold mot kvinner er seksuell trakassering. Seksuell trakassering er definert som uønsket, seksuell atferd som offeret oppfatter har til hensikt å fornærme eller ydmyke henne slik at det forstyrrer arbeidet hennes og/eller skaper et truende, ubehagelig eller aggressiv arbeidsplass. Seksuell trakassering oppstår på grunn av diskriminering og skjeve kjønnsroller og -relasjoner.

“Et forsøk på å voldta meg mislyktes, jeg hadde deltatt i selvforsvarskurs og kunne forsvare meg selv.”

— *Havnearbeider*

“Det er helt normalt at kommentarer faller åpent om visse deler av kroppen... Du blir spurt om dine (seksuelle) erfaringer... Jeg har ikke rapportert noe.”

— *Arbeider i sivil luftsfart*

“På en lukket Facebook-konto på jobben ble jeg truet og utskjelt.”

— *Jernbanearbeider*

“Folk flest synes å mene det er helt greit å true eller trakassere kvinnelige arbeidere.”

— *Arbeider i kollektivtransport*

I transportsektor er kvinner spesielt utsatt for vold og trakassering fordi de jobber i en mannsdominert sektor, arbeidet deres utføre gjerne på offentlige steder der det er regelmessig kontakt med allmennheten, og de jobber ofte i ambulerende eller isolerte arbeidssituasjoner.

Det er viktig at alle spiller sin rolle i å få slutt på vold mot kvinner.

Når vi samarbeider som arbeidstakere og arbeidsgivere, kvinner og men, kan vi få slutt på vold mot kvinner og skape en arbeidsplasskultur som er basert på respekt og likeverd

Ti ting som kan forhindre vold mot kvinnelige transportarbeidere

- 1. Behandle vold mot kvinnelige transportarbeidere som et alvorlig problem på arbeidsplassen** og integrer det i kollektiv forhandling, sosial dialog på arbeidsplassen og evalueringer av sikkerhet og helserisiko på arbeidsplassen og forebyggende programmer. Påse at alle – arbeidsledere, kolleger, kunder - forstår **at vold mot kvinner ikke tolereres i arbeidslivet.**
- 2. Utarbeid felles retningslinjer mellom fagforening og arbeidstakere for arbeidsplassen,** eller hvis du allerede har dette på plass, gå gjennom dem og sjekk at de er egnet til formålet. Sjekk at det er omfattende punkter på plass for å forhindre og håndtere vold mot kvinner på arbeidsplassen (se ETF-modellens retningslinjer for best praksis-veiledning om hva som skal inkluderes i slike retningslinjer).
- 3. Håndtere de underliggende årsakene til vold og trakassering av kvinner,** inkludert mer vidtrekkende problemer med ulikhet mellom kjønnene, som å få flere kvinner inn i arbeid i transportsektoren.
- 4. Få på plass en felles prosedyre mellom fagforening og arbeidsgiver for konfidensiell klagebehandling** som kvinner forstår, stoler på og kjenner seg i stand til å bruke. Påse at kvinner og arbeidere som er vitne til voldelige handlinger kan fremsette klager som behandles konfidensielt. Påse at denne prosedyren gjøres vidt kjent og at kvinnelige arbeidere forstår hvordan de skal sende inn klager.
- 5. Ta klager på alvor,** utfør uavhengige granskninger og påse at overgripere gjøres ansvarlige for sine handlinger på en konsekvent måte. Det er spesielt viktig å påse at toppledere eller andre arbeidere på mellomledernivå ikke behandles forskjellig. Bruk klager som en form for organisasjonslæring om hva som kan endres, og påse at det finnes oppfølgingsprosedyrer for å håndtere problemer som påpekes i klagen. Unngå å sette på plass konfidensialitetsavtaler ("munnkneblingsavtaler") ved behandling av klager, da dette fører til å skjule forholdene.

- 6. Rådfør deg med kvinnelige arbeider vedrørende deres tanker om sikkerhet på arbeidsplassen** og på få plass praktiske tiltak for å sikre at arbeidsplasser er fri for vold mot kvinner. Sjekk at disse konsultasjonene tar med i betraktning virkningen på arbeidsorganisasjoner, alenearbeid og andre endringer på arbeidsplassen. Gjennomfør "sikkerhetsinspeksjoner" og regelmessige samtaler med kvinner, og iverksett tiltak i henhold til deres forslag.
- 7. Gjennomfør opplæring og før kampanjer for bevisstgjøring** i transportbedriften, og påse at ledere, medarbeidere og kunder forstår at vold mot kvinner er uakseptabelt. Påse at kampanjen legger ansvar på alle, inkludert menn, for å gjøre sitt for å få slutt på vold mot kvinner.
- 8. Gi konfidensiell støtte til kvinner ved å lære opp tillitsfolk på arbeidsplassen** som skal gi hjelp, veiledning og informasjon, og til å oppmuntre kvinner til å informere om og rapportere vold.
- 9. Gi kolleger support og opplæring i å ta en aktiv rolle som observatører på arbeidsplassen** slik at når en kollega blir vitne til vold og trakassering, vet de hvordan de skal gripe inn og hvordan et offer skal støttes, og hvordan de kan rapportere volden i konfidensialitet. Intervensjon kan inkludere å holde medarbeidere ansvarlige når de forteller mannsjåvinistiske vitser, eller kommer med kommentarer om en kvinnes fysiske utseende, klær eller private/sosiale liv.
- 10. Gi informasjon, support og hjelp for kvinner** som opplever vold og trakassering.

Mer informasjon og materialer

ETF-modellen av retningslinjer for arbeidsplassen for vold mot kvinnelige transportarbeidere

ETF har skissert en modell for retningslinjer på arbeidsplassen med detaljert veiledning som kan brukes og tilpasses av fagforeninger i deres forhandlinger med arbeidsgivere for å påse at retningslinjer på arbeidsplassen er kjønnsresponsive og forhindrer vold og trakassering mot kvinner. Du finner modellen for retningslinjer på arbeidsplassen her: www.etf-europe.org/activity/violence-against-women/

ETF-rapporten “Vold mot kvinner i arbeid innen transport” og tilleggsrapport

I forbindelse med FN-dagen for eliminering av vold mot kvinner, den 25. november 2016, lanserte ETF en nettbasert undersøkelse av vold på arbeidsplassen mot kvinnelige transportarbeidere i Europa. Mer enn 1400 kvinnelige transportarbeidere svarte på undersøkelsen, og de sjokkerende historiene som kom frem, viste det uakseptable omfanget av vold mot kvinnelige transportarbeidere.

På grunnlag av utfall av undersøkelsene utarbeidet Dr. Jane Pillinger en rapport, den første av sitt slag. Den dokumenterer en gjennomgående kultur for seksuell trakassering og seksuell intimidasjon på arbeidsplassen.

Da undersøkelsen ga en så omfattende mengde kommentarer fra kvinnelige transportarbeidere, samlet ETF disse kommentarene i ett enkelt dokument. Tilleggsrapporten samler de skriftlige kommentarene fra mer enn 300 kvinnelige transportarbeidere fra alle sektorer som svarte på ETFs undersøkelse. Begge rapporter finnes her: www.etf-europe.org/violence-against-women-transport-workers-etf-study-reveals-the-facts/

ETFs opplæringsmodul om vold og trakassering av kvinnelige transportarbeidere

Innenfor rammen for det EU-finansierte prosjektet “Women in Transport – Education for Valuable Employment (EVE)” (Kvinner i transport - opplæring for verdifulle arbeidsplasser) , under ledelsen av vår bulgarske avdeling FTTUB, ble en opplæringsmodul i vold og trakassering mot kvinnelige transportarbeidere utviklet. Opplæringsmodulen fås her: www.etf-europe.org/activity/gender-training-package/

Opplæringsmaterialer for en arbeidsplass innen skipsfart som er fri for trakassering og mobbing

Innenfor rammeverket for Sectoral Social Dialogue Committee for Maritime Transport, de anerkjente europeiske samarbeidspartnerne – ETF og ECSA – utført som et felles EU-finansiert prosjekt som tok sikte på å eliminere trakassering og mobbing på arbeidsplassen i skipsfartsektoren. Opplæringsmaterialene som er utviklet av prosjektet, fås her: www.etf-europe.org/how-to-eradicate-harassment-and-bullying-in-shipping/

ETUC-rapporten "Safe at home Safe at work" (Trygg hjemme, trygg på arbeidsplassen)

Denne rapporten – produsert som ledd i prosjektet "Safe at Home, Safe at Work" i European Trade Union Confederation (ETUC) – samler dokumentasjon fra intervjuene utført som ledd i 11 detaljerte nasjonale saksstudier av utviklinger på europeisk nivå av kjønnsbasert vold og trakassering på arbeidsplassen, inkludert overføring av vold i hjemmet til arbeidsplassen. De nasjonale rapportene og sluttrapporten finnes her: www.etuc.org/en/document/safe-home-safe-work-final-report-national-country-studies

Internasjonale Transportarbeiderføderasjonen

Ett av de fremste prioriteringene til ITF Women er å få slutt på vold mot kvinnelige transportarbeidere. Vårt arbeid omfatter en rekke hovedområder som er inkludert i levering av sterkeste mulige resultater for kvinnelige transportarbeidere. Dette er blant annet:

- utviklingen av globalt forsvar av kvinner - et svar på endemisk, kjønnsbasert vold i transport (basert på en modell opprinnelig utviklet av fagforeningen Unifor i Canada),
- avsløre og bekjempe effekten som vold i hjemmet har på arbeidere og arbeidsplasser; og
- føre kampanje for en ILO-konvensjon og anbefaling om vold og trakassering i arbeidslivet (som ledd i den globale kampanjen som føres av ITUC).

Mer informasjon om disse forskjellige aspektene - inkludert ressurser som kan være nyttige for å støtte fagforeningskampanjer og aktivitet for å få slutt på vold mot kvinnelige transportarbeidere - finner du her: www.itfendvaw.org

Verktøykasse for ITUC-kampanjen: "Stop gender-based violence at work – support an ILO Convention"

Som ledd i sin kampanje for en sterk ILO-konvensjon for å få slutt på kjønnsbasert vold på arbeidsplassen, har International Trade Union Confederation (ITUC) publisert en kampanjeverktøykasse for fagforeninger. Kampanjens verktøykassen fås her: www.ituc-csi.org/campaign-toolkit-stop-gender-based

Den Europeiske Transportarbeiderføderasjonen

ETF representerer mer enn 5 millioner transportarbeidere fra mer enn 230 transportfagforeninger og 41 europeiske land, i følgende sektorer: jernbane, veitransport og logistikk, sjøtransport, indre farvann, sivil luftfart, havner, turismer og fiskerier.

Hovedkontor:

Galerie Agora ▪ Rue du Marché aux Herbes 105 ▪ Boîte 11
B-1000 Brussel ▪ Belgia

www.etf-europe.org

www.facebook.com/ETFwomen @ETF_women

Forfatter: Dr Jane Pillinger

Design: Louis Mackay www.louismackaydesign.co.uk

Kontakt: Cristina Tilling women@etf-europe.org

©ETF, november 2018

Med enerett. Ingen del av denne publikasjonen kan gjengis, lagres i et datasystem eller sendes på noen måte, verken elektronisk, mekanisk, ved fotokopiering eller på annen måte, uten forhåndsgodkjenning fra European Transport Workers' Federation (ETF).